

Bršljanov venec 2007: Edi Majaron

Obrazložitev žirije:

Bršljanov venec, priznanje, ki ga Združenje dramskih umetnikov Slovenije letos (2007) prvič podeljuje, in sicer za umetniške dosežke na področju režije, teoretične in praktične dramaturgije, scenografije, kostumografije, lektorstva, celotne likovne podobe lutkovne predstave, oblikovanja lutk in scenske glasbe, prejme Edi Majaron za življenjsko delo.

Edi Majaron, po izobrazbi glasbenik (violončelist), se z lutkami ukvarja od otroških let. Že v mladosti je pričel ustvarjati v takratnem Mestnem lutkovnem gledališču, potem pa ustanovil Lutkovno gledališče Jože Pengov, kjer je režiral, igral in animiral. Po odhodu iz tega gledališča je veliko gostoval po jugoslovanskih lutkovnih gledališčih (in izjemoma režiral tudi v Mariboru); svoj »pohod« je pričel leta 1972 v Nišu, nato pa ustvarjal v Zadru, Mostarju, Banja Luki, Sarajevu, Beogradu, Novem Sadu, Zagrebu, Osijeku, Reki ... vse do razpada bivše Jugoslavije.

Poseben mejnik v slovenskem lutkarstvu predstavlja jesen 1979 – takrat je Edi Majaron prevzel umetniško vodstvo Lutkovnega gledališča Ljubljana. Pomembno je vplival na repertoar; njegovo umetniško vodenje zaznamujejo sodobna lutkovna besedila, s posebnim poudarkom na slovenskih novitetah. Tako je - ne samo kot umetniški vodja, temveč tudi kot režiser - zaslužen za visoke umetniške dosežke osrednjega slovenskega lutkovnega gledališča. Naj navedemo vsaj najvidnejše: igre *Gugalnica* Franeta Puntarja, *Mali princ* Antoina de Saint-Exupéryja, *Sanje o govoreči češnji* Milana Dekleve, po odhodu iz Lutkovnega gledališča Ljubljana pa še *Pravljico o carju Saltanu* A. S. Puškina (za realizacijo slednje je leta 1988 prejel nagrado Prešernovega sklada) in kontroverzno postavitev Aristofanove *Lizistrate*. S svojim umetniškim vodstvom in režijami je Lutkovnemu gledališču Ljubljana utrl pot v svet in na eminentne mednarodne festivale.

Izjemnega pomena je tudi njegovo delo pri UNIMI – Edi Majaron si je kot predsednik jugoslovanske UNIMA dolga leta prizadeval vzpostaviti mednarodni lutkovni festival v Ljubljani, kar mu je kasneje kot sekretarju UNIMA - SLOVENIJA z znamenitim festivalom UNIMA 92 tudi uspelo – od leta 1992 smo vsako drugo leto priče mednarodnemu lutkovnemu festivalu LUTKE – PUPPETS. Z vso upravičenostjo lahko zatrdimo, da je Edi Majaron oče tega festivala, kar nekateri, žal, radi zamolčijo.

V začetku devetdesetih je ustanovil neinstitucionalno lutkovno skupino FREYER TEATER. V okviru tega gledališča je režijsko oblikoval znamenito uprizoritev Cankarjevega *Pohujšanja v dolini Šentflorjanski*. V tem času je pričel tudi poučevati lutkarstvo – postal je predavatelj na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, kjer še sedaj dela kot redni profesor.

Režijski opus Edija Majarona je že zdavnaj presegel magično število stotih uprizoritev, ki zaobjema tako postavitve za otroke kot predstave za odrasle gledalce; v njih je s svojo režijsko poetiko vplival na razvoj ne le slovenskega temveč tudi jugoslovanskega lutkovnega gledališča. Spajal je elemente sodobnega gledališča in raziskovanje novih izraznih možnosti klasične in sodobne lutke, ko je s postopkom animacije lutko spreminjal v metaforo. Poglobljeno in iskateljsko se je osredotočil na odnos med igralcem in lutko ter prepletal najrazličnejše kombinacije. Med antologijske umetniške stvaritve slovenskega lutkarstva so se še zlasti vpisale uprizoritve s prvinami aktualnega ludizma in tiste, v katere je uvajal Brechtov potujitveni učinek. Edi Majaron je v svojih domišljenih in vrhunskih kreacijah dosegel tako

pretanjeno dramaturško sozvočje likovnih in zvočnih, glasbenih elementov, da le-te pogosto delujejo kot celovite, zaokrožene partiture.

Če je Milan Klemenčič pomemben kot začetnik slovenskega umetniškega lutkovnega gledališča, ki ga je po njem Jože Pengov utrdil, razvijal in nakazoval njegove poti v prihodnost, je prav Edi Majaron šel po teh nakazanih poteh, odprl meje, ki so se zdele nepremostljive, ter prispeval k temu, da je lutkovno gledališče na vrhuncu njegovega ustvarjanja postalo izrazito sodobna gledališka umetnost s specifičnimi izraznimi sredstvi, ki ponuja ustvarjalno, izzivalno alternativo in konkurenco drugim oblikam gledališča, pa naj gre za dramski ali operni in baletni teater.